

Z BLOGU IUSTORIA

Promlčení: tichý zabiják nároků

Promlčení není právní teorie. Je to strategická zbraň, past i páka — záleží na tom, na které straně stojíte.

MGR. JAN VYTŘÍŠAL

5. 6. 2025 · 8 min čtení

Tohle je ta věc, kvůli které mi klienti volají v pátek v pět odpoledne. Ne kvůli složité smlouvě. Ne kvůli sporu s dodavatelem. Kvůli tomu, že si právě uvědomili, že jim za tři dny propadne nárok, o kterém si mysleli, že mají „ještě čas ho řešit“.

Promlčení je tichý zabiják. Nepřijde s varováním. Neohlásí se dopisem. Prostě jednoho dne uplyne lhůta — a váš nárok, který byl ještě včera vymahatelný, se stane pouhou morální pozicí. Soud ho nezamítne jako neoprávněný. Zamítne ho jako opožděný. A to je mnohem horší, protože to znamená, že jste měli pravdu — ale přišli jste pozdě.

Promlčení jako zbraň

Začněme tím, o čem se mluví nejméně: promlčení jako strategický nástroj ve prospěch toho, kdo se brání.

Když zastupuji žalovaného a zjistím, že žalobce podal žalobu po uplynutí promlčecí lhůty, je to jako najít klíč od zadního vchodu. Nemusím se zabývat tím, jestli má pravdu. Nemusím rozporovat důkazy. Nemusím argumentovat právní kvalifikací. Stačí vznést námitku promlčení — a soud žalobu zamítne. Hotovo.

Ale pozor — promlčení se neuplatňuje automaticky. Soud k němu nepřihlíží z úřední povinnosti. Musíte ho namítnout. A to je věc, kterou překvapivě mnoho právníků opomíjí, protože se soustředí na meritum sporu a zapomínají zkontrolovat kalendář.

V praxi jsem to zažil mnohokrát. Protistrana podá žalobu o náhradu škody. Moji klienti panikují — „vždyť se to stalo, vždyť tu škodu způsobili.“ Možná ano. Ale stalo se to před čtyřmi lety. A obecná promlčecí lhůta je tříletá. Námitka promlčení. Žaloba zamítnuta.

Promlčení jako past

Teď ta druhá strana mince — a ta je mnohem bolestivější.

Mám klienty, kteří přijdou s naprosto oprávněným nárokem. Dodavatel nedodal. Odběratel nezaplatil. Společník vyvedl peníze z firmy. Ale přijdou pozdě. Ne o den, ne o týden — někdy o měsíce, někdy o roky.

Proč? Protože promlčecí lhůty jsou složitější, než si většina lidí myslí.

Obecná promlčecí lhůta podle občanského zákoníku je tři roky. To většina lidí ví — nebo si to alespoň myslí. Co už neví:

Subjektivní vs. objektivní lhůta. U náhrady škody běží tříletá subjektivní lhůta od okamžiku, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Ale zároveň běží objektivní lhůta — deset let od vzniku škody, patnáct let u úmyslně způsobené škody. Tyto lhůty běží paralelně a nárok se promlčí uplynutím té, která uplyne dřív.

Speciální lhůty. Právo z vadného plnění má lhůty jiné. Nárok na pojistné plnění má lhůtu jinou. Pracovníprávní nároky mají lhůty jiné. A kdo se v tom nevyzná, snadno přijde o nárok, který měl uplatnit dřív.

Stavení a přerušení. Promlčecí lhůta se staví — tedy přestane běžet — v určitých situacích. Například když věřitel uplatní nárok u soudu. Nebo v průběhu mediaci. Ale nestaví se tím, že napíšete dopis. Nestaví se tím, že vyjednáváte. A to je past, do které padá obrovské množství podnikatelů.

Reálný scénář: Klient má pohledávku za odběratelem. Odběratel slibuje, že zaplatí. Jednou za čtvrt roku pošle e-mail, že „to řeší“. Klient čeká, protože nechce kazit obchodní vztah. Uplyne rok. Dva roky. Dva a půl roku. A na jednou si klient uvědomí, že za půl roku mu nárok promlčí — a odběratel to celou dobu věděl.

Promlčení jako taktický tlak

A tady se dostáváme k tomu nejzajímavějšímu — k promlčení jako vyjednávacímu nástroji.

Blížící se konec promlčecí lhůty vytváří tlak. A tlak je v právu i v obchodě jedna z nejmocnějších sil.

Když víte, že protistraně za dva měsíce promlčí nárok, máte obrovskou vyjednávací výhodu. Můžete nabídnout smír za zlomek původní částky — a oni ho přijmou, protože alternativa je nula. Můžete zpomalovat jednání — protože čas pracuje pro vás. Můžete být trpělivější, než si protistrana může dovolit.

Naopak — když blížící se promlčení hrozí vám, máte několik možností. Podat žalobu, i když ještě nejste úplně připraveni — protože podáním žaloby se lhůta staví. Nebo požádat dlužníka o uznání dluhu, čímž začne běžet nová desetiletá lhůta. Nebo navrhnout mediaci, během které se lhůta také staví.

Klíčové je vědět o těchto možnostech dřív, než je pátek v pět odpoledne.

Co s tím

Promlčení není abstraktní právní institut, který se učí na právnické fakultě a pak se na něj zapomene. Je to živý, nebezpečný mechanismus, který každý den likviduje oprávněné nároky.

Tři pravidla, která vám ušetří peníze i nervy:

Zaprvé — u každého nároku, který máte nebo o kterém víte, si zjistěte promlčecí lhůtu. Ne „asi tři roky“. Přesně. S konkrétním datem.

Zadruhé — nikdy nespolehejte na to, že protistrana bude jednat v dobré víře. Možná jedná v dobré víře. Ale možná jen čeká, až vám lhůta uplyne.

Zatřetí — když si nejste jisti, zeptejte se právníka. Ne za měsíc. Teď. Protože promlčení neodpouští a nerozlišuje mezi tím, kdo měl pravdu a kdo přišel pozdě.

Jeden z nejhorších pocitů v právní praxi je říct klientovi: „Měl jste pravdu. Ale je pozdě.“ Nenechte se do téhle situace dostat. Promlčení je tichý zabiják — ale hluchý není. Kdo naslouchá, slyší ho přicházet.

Pokud nárok stále běží, ale zvažujete, jestli má cenu s ním jít k soudu, přečtěte si **Ne každou bitvu má smysl hrát a Kdy jít k soudu a kdy do mediace**. Pokud už spor běží a potřebujete vědět, co po soudu můžete procesně chtít, pomůže **Co jste nevěděli, že můžete chtít v civilním sporu**.

Bojíte se, že vám něco může právě promlčovat? Rychlá kontrola promlčecí lhůty je levnější než spor, ve kterém soud zamítne žalobu jako opožděnou. **Napište nám** — v **praxi soudních sporů** projdeme vaše nároky s kalendářem v ruce.

Promlčení: tichý zabiják nároků

Mgr. Jan Vytřisal · Publikováno 5. 6. 2025

<https://www.iustoria.cz/blog/promlzeni-tichy-zabijak-naroku/>

Text je dílem chráněným autorským právem. Sdílení celého dokumentu bez úprav je vítáno; přebírání částí do jiných textů jen s uvedením zdroje. © IUSTORIA, advokátní kancelář, s.r.o.